

gratia quo prius tendebant ipsi a
gratia: et consummati in breui ex
pleant tempora multa. // Illis vera
qui ad hanc deuotionis gratiam p
ueniunt unum videtur restare peri
culum: et omnino timendum eis a
demonio mendiano. Ipse eni satha
nas transfigurat se in angelum lu
cis. Hoc ergo timendum ei qui tan
ta delectatione omnia facit. ne dum
sequitur affectionem in corpus destru
at per immoderatam exerationem: et
ac deinde necesse habeat non sine
magno spiritualis exerationis detrimē
to. circa debilitati corporis curā occu
pari. // Ergo ne hec inuadat qui
currit. illuminari necesse est lumine
discretionis: que mater virtutū est
et consummatio perfectionis. Nec ni
mū docet ne quid nimis: atq; hec
est octaua dies in qua arcanāditur
puer: quia discretio vere arcādiat.
ut non plus nec minus fiat. Nam
qui nimius est. fructum boni operis
abscondit non arcādiat: sicut qui te
pidus est et minus facit. In hac er
go die nomen imponitur. et nomen
salutis: nec de eo qui sic quersatur
dubitum dicitur. qd suūpius salutem
operatur. // Ad hunc enim diem di
cere possunt angeli qui nozunt secre
ta celestia: sed ego nunc priuū ei
fiducialiter salutis nomen impono.
Attento quia omnino rara ista auge
est in terris: et huius discretionis lo
cum suppleat in vobis fratres virtū
obedientie: ut nichil plus nichil mi
nus nichil aliter qd imperatum sit fa
ciatis.

**In ephphania domini sermo pri
mus beati bernardi abbatis de tri
plia apparitione**

Apparuit benignitas
et humanitas salua
toris nostri dei. Gra
tias deo per quem sic
habundat consolatio
nostra in hac pegratione: in hoc
exilio. in hac miseria. Super hys
nāq; sepius vos amonere curam? et
ut nunq; mente exeat peregrinos
vos esse: longe factos a patria. pul
sos hereditate. Quisquis enim deso
lationem non nouit: nec consolatio
nem agnoscere potest. Quisquis cō
solationem ignorat esse necessariā:
superest ut non habeat dei grām. In
de est qd homines/seculi negotijs et
flagitijs implicati. dū miseria nō sen
tiūt: miam nō attendunt. Vos qui
b9 nō frustra dictū est. vacate et vide
te qm suauis est dñs. Et de quib9
idē ppha. virtute inq̃t opm suorū a
nūciabit populo suo: vos inquā q̃s
nō detinet occupatio secularis: attē
dite qnā sit solatio spiritualis. Vos
q nō ignoratis exiliū: audite qz de
celo venit auxiliū. // Apparuit ei
benignitas et hūanitas saluatoris
nū dei. Prius qd appareret humani
tas: latebat benignitas. Diquitē et
pius erat. nā mia dñi ab eterno. et
vñ tāta cognosci potēat. Promitte
bat et nō sentiebat: vñ et a multo nō
credebat. Multasque quippe multisq;
modis/loquebatur dominus in pro
phetis: ego inquirens cogito cogita
tiones p̃as. et non afflictionis.

Ned quid vñtebat hō afflictionem
sentiens? patē nesciens? Quousq;
diatle par par. et nō est par? Prop-
ter quod angeli patē amare flebāt
diātes. Domine quis credidit au-
ditū nostro? **N**ed nunc credant ho-
mines vel visui suo? quia testimo-
nia dei credibilia facta sunt nimis.
De enim nec turbatum quidem lo-
teat oculū: in sole posuit tabernacu-
lum suum. Ecce par non pmissa s;
missa: nō dilata sed data: nō pphē-
tata s; pñtata. Ecce quasi sacrum
plenū misericordia sua de9 pz nūcie
in terram? sacū in quā in passione
condendū: ut effūdatur qd in eo
latet precū nostrū. **D**acū utiq; et
si parū. s; plenū. **P**arū9 si quidē
datus est nobis: sed in quo habitat
omnis plenitudo diuinitatis. **P**ost
q; enī venit plenitudo epī9: venit
et plenitudo diuinitatis. **V**eit ei in
carne. ut vel sic carnalib9 exhibēz:
et apparēte humanitate benignitas
aggrēz. **V**bi ei dei inotesat huāni-
tas: iā benignitas latere nō poterit.
In q; ei magis gmedare poterat be-
nignitatem suā: q; suscipiendo car-
nem meā? **M**eam in quā nō carnē
ade: id est qualem ille habuit ante
culpā. **Q**uid tantope declarat ei9
miam? **Q**uod q; ipsam suscepit miseri-
am? **Q**uid ita pietate plenū? **Q**uod
dei verbum ppter nos factum est se-
nū? **D**omine quid est homo qz re-
putas eū? aut quid apponis erga
eū cor tuū? **H**ic attēdat homo quā-
ta cura eius sit deo: hinc sciat quid
de eo cogitet. aut quid sentiat. **N**ō
interrogēs o homo ea que patris

sed que passus est ille: quantū te fe-
cit ex hys que pro te passus est ag-
nosce: ut appareat tibi benignitas
ei9 ex humanitate. **Q**uāto enim mi-
nozem se fecit in humanitate: tōta
maiozem exhibuit in bonitate. **E**t
quāto pro me vilior: tanto michi
carior est. // **A**pparuit inquit a-
postolus benignitas et humanitas
saluatoris nostri dei. **M**agna plane
et manifesta benignitas. dei huma-
nitas: et magnū benignitatis in-
diūm declarauit. qui humanitati
addere dei nomen curauit. **E**t quidē
ad mariā missus gabriel angelus
filium dei loquitur: sed nō nominat
deum. **B**enedicās deus qui talem
nobis de nobismetipsis angelū de-
dit: ut noster ipse suppleret. qd ille
nō dixit. **N**am et ipse spm dei habu-
it. et ei9 spū locut9 est. qd nob valde
nōtatum fuit. **Q**uid enī sic istūie
fide. spem roborat. caritate accēdit.
quō humanitas dei? **P**z āgelo nō
id reseruatū est: quod alij tacuerūt.
Req; enī omēs oīa dicere cōgruū e-
rat: ut a diuersis diuersa colligere
gratulemur. et debitas singulis gra-
tias referam9. **A**tēn vñū est in quo
genuit aplūs et angeli. qui de xpi
natiuitate loquūtur. id est in nomi-
ne saluatoris. **A**d mariā quidē tan-
q; plen9 edocam per spm. gabriel
loquens indicat nomē solum: et vo-
cabis inueniens nomen ei9 ihesum.
Ad ioseph veniens angel9 nō solū
nomen protulit. s; causam ei9 inter-
ptatus edocuit dicens: et vocabis
nomē ei9 ihesū: ipse enim saluū faci-
et pplm suū a peccis eorum. **A**z et

pastoribus quoque annūciat gaudium
magnum: natum illis saluatorem
xpm dominū. Simile quid paul⁹
loquitur. Apparet benignitas ⁊ hu-
manitas saluatoris nostri dei. // **S**i
dulce nomen nullus ex ipsis ta-
cuit: quia h̄ michi necessarium fuit.
Alioquin quid agere audiens domi-
num venientē? Nunquid non fuge-
re sicut adam q̄ a facie eius fugit:
sed non effugit? Nōne desperare?
audiens quia venit illis auct⁹ legem
sic preuancatus sum. cui⁹ p̄cā sic
abusus sum. cui⁹ beneficio tam in-
gratus inuentus sū? Que vero ma-
ior poterat esse consolatio? q̄ in dul-
ci vocabulo. in nomine cōsolatorio?
Propterea et ipse dicit quia non ve-
nit vt iudicat mūdum: sed vt salue-
tur mūdus per ipsū. Jam confitēter
credo. Nam supplico fiducialiter. // **Q**uid
enim timeā? quādo saluator
venit in domū meam? **E**i soli p̄cā
nō donatum ē: quicquid indulget
ille: utiq; enim licet ei qd̄ vult face-
re. **D**eus qui iustificat: quis est qui
contempnat? Aut q̄ accusabit ad-
uersus electos dei? **P**ropterea gau-
dere nos oportet q̄ in terrā veniet:
nunc ad indulgentiā facilis erit. **D**e-
niq; parulus est: leuiter placari po-
test. Quis enī nesciat? q̄a puer faci-
le donat? **E**cce si non fuerit nobis
pro minimo: possumus reconciliari
pro minimo. **P**ro minimo inquam
nō sine penitentia: s; quia minimū
quiddā sit ipsa nra p̄cā. **P**auperes
sumus. parū dare possumus: attamē
reconciliari possum⁹ p̄ p̄no illo si vo-
lumus. **T**otū qd̄ dare possū nūscz

corpi⁹ istud ē: illud si dederō satis ē.
Si quoniam⁹: addo corpi⁹ ipi⁹. **N**ā
istud de meo est: ⁊ meū ē. **P**arulus
enim nat⁹ est nobis: ⁊ fili⁹ datus est
nobis. **D**e te dñe suppleo: qd̄ nun⁹
habeo in me. **O** dulcissima reconcilia-
tio! **O** satisfactio suauissima. **O** vere
reconciliatio facilis: s; p̄utlis: satis-
factio pua. sed nō p̄uipēnda. **E**te-
nī q̄ facilis modo: tū difficilis erit
postea. **E**t sicut mō nemo ē q̄ recon-
ciliari non possit: ita post paululū ne-
mo qui possit. **S**i sicut benignitas
apparet ultra oēm spem: ultra oēm
estimationē: simulē expectare possū-
m⁹ iudicii distictionem. **N**oli ergo
contempnere dei miām: si non vis
sentire iusticiā. s; irā. s; indignationē.
s; emulationē. s; furorē. **N**ūne ne in
furore tuo arguas me: neq; in ira
tua corripas me. **E**t ei satis quā-
ta distictio reiet: tāta illā māsuetu-
do p̄uipet. **E**x magnitudine indulgentie
magnitudinem ultionis attēde. **I**m-
mensus ē enī de⁹ et infinitus i iusti-
cia: sicut ⁊ i miā. **M**ult⁹ ad ignoscē-
dū: mult⁹ ad blascēdū. **N**ā miā q̄
dā priora sibi veditat: vt si voluerit
m⁹. distictio inuenire nō possit i quē
seuiat. **P**ropt̄ h̄ enī benignitatis p̄-
rogauit: vt p̄ eam reconciliati. fructi-
tate vite om⁹ secuti. **P**ropt̄ea voluit
nō solū ad terras dēscēdē. s; etiā in
notēscē: nō solū nasci s; ⁊ agē. **D**e-
niq; p̄p̄t h̄c agnitionē dies ista cele-
bris h̄et: ⁊ insignis dies appetitiōis.
// **H**odie ei magi ab oriente vene-
rūt: ortū solem iusticie ⁊ q̄rētes: eū
de quo legē. **E**cce vix: oriens no-
men illi. **H**odie adorauerūt nouū

virginis partum: sequentes noui si
dens ductum. Nonne & hic nobis
magna est consolatio: sicut in illo de
quo locuti sumus apostoli verbo: Il
le dixit deus: isti non voce sed opere di
cunt. Quid facit o magi: quid fa
citis: Tacente puerum adoratis i tu
gurio vili: in vilibus pannis: Ergo
ne deus iste est: Deus certe in templo
sancto suo. deus in celo sedes eius: et
vos eum queritis in vili stabulo. i ma
tris gremio: Quid facit qd et autem
offeritis: ergo ne rex est ipse: Et u
bi aula regia: ubi thronus. ubi curie
regalis frequentia: Nunquid aula est
stabulum. thronus presepius: curie re
galis frequentia: ioseph & maria:
Quo insipientes facti sunt viri sapie
tes: ut adorent puulum de spicabile.
tam sua etate qd paupertate suorum:
Insipientes facti sunt ut fieret sapien
tes: et predicauit eos spiritus. qd postea
a predicauit apostolus: qui vult esse sa
piens. stultus fiat ut sit sapiens Qui
a enim per sapientiam mundus in sapi
entia sua deum cognoscere non pote
rat: placuit deo per stultitiam predica
tionis saluos facere credentes. /
Nonne timendum erat fratres: ne sca
ndalizaretur viri isti. et illos se crede
rent: cum tanta indigna videretur: A
regia ciuitate ubi regem querendum con
secrabantur: ad bethleem villam per
uulom diriguntur. Ingressiuntur sta
bulum: inueniunt inuolutum pannis in
fantulum Non illis sordeat stabulum:
non panis offendatur. non scandalu
santur latente infantia: proaduit.
reueratur ut regem: odoratur ut deum
Nec profecto qui illos adduxit. ipse

et iustitiae: & qui per stellam foris
amouit: ipse in occulto corda edo
cuit. Nec ergo domini declaratio clari
ficauit hunc diem: & magorum deuo
ta reuerentia deuota fecit & venera
bilem. // Nec sola hec apparitio.
sed altera quedam sicut a patribus nostris
accepimus celebratur: quod et si longo
post tempore: tamen facta creditur hoc ip
so die. Cum enim iam triginta annos
exegisset in carne. qui secundum diuinita
tem ita ipse est et animi eius non defici
ent: inter populares turbas ad bap
tismum iohannis aduenit Venit tamq
um et populo: qui solus erat sine pec
cato. Quis tunc crederet filium dei:
quos putaret dominum maiestatem: Val
de quidem humiliare dominum: nimis ab
sconderis: sed iohannem latere non po
teris Nonne ipse est qui per maternum
uterum te nondum natum. nondum na
tus agnouit: Nonne ipse est qui per
verum materni uteri patet te ag
nouit: et quod verbis clamare non po
tuit. saltem matrem suam motu exulta
tionis edocuit: Nunc autem quid:
Vidit eum iohannes ait euangelista re
niente ad se: et ait Ecce agnus dei:
qui tollit peccata mundi En ipse qui
purgationem faciet delictorum Ecce sen
tentiam nostram purgaturus aduenit: et ta
men post hoc testimonium baptisari vult
a iohanne Tremuit ille Quid mirum:
Quid inquam mirum si tremuit homo. nec
audet attigere sanctum dei verticem: ca
put adorandum angelis. reuerendum po
testatibus. tremendum principibus:
Baptizari vis domine ihesu: Ne quid
enim: tunc quid tibi opus fuit bap
tismate: Nunquid sano opus est

mediana? alie mūtatione mundo?
Vñ tibi pām? ut baptisma sit ne
cessariū? Nūqd a pze? At pze qte
habes deū? et equal illi de9 de deo es
lumē de lumine. Nam in deū pec
catum cadere nō posse quis nesciat?
Aut vero de mte? Nā et mtem ha
bes sed vgo est. Sed q pām ex ea
trahere potuisti. que te sñ iniquita
te cōcepit? et salua integritate pepe
rit? Quam maculam hze potest ag
nus sine macula? Ego inqt iohes
a te et beo baptizari? et tu venis ad
me? Magna vtriusq humiliatio: s
nulla cōparatio. Quō enī nō huilia
retur hō? corā huili deo? Dūc mo
do inquit dñs: sic enī deat nos im
plere oēm iusticiā. Acqui cuit iohes
et obediuit? et baptisauit agnū dei
et aquas lauit. Nos abluti sumus
nō ille: quia nobis lauandis aque
cognoscantur ablute. ¶ Dz fortas
sis nun9 credis iohis testimonio:
qz et ipse homo est. et potes habere
suspectū. cognatus ei9 est cui perhi
bet testimoniu. Ecce testimoniu ma
ius iohāne: testimoniu adueniētis
colūbe. Nec inōgnue ad indicandū
agnū venit colūba: qz nichil meli9
agno cōuenit q colūba. Quod ag
nus in aialibus: hoc colūba in au
ibus est. Dūma vtriusqz innocētia:
sūma māuetudo. sūma simpliatas.
Quid enim sic alienū ab oī malici
a? sicut agnus et colūba? Nocere
autē nesciunt: ledere nō nouerunt.
¶ Dz ne fortuitu casu id euenisse
cūseris: ecce testimoniu dei patris
Ecce deus maiestatis intonuit: et
domin9 super aquas multas. ¶

Et vox patris audita est. Hic est fili
us me9 dilect9: in quo michi bene
cōplacui. Vere enim hic est in qua
nō est qd pzi displiceat: qd oculos
maiestatis ei9 offendat. Vñ et ipse
ait. Qm que placita sūt ei: facio se
per. ¶ Ipsum inquit audite. Ecce
dñe ihesu: vel iam nunc loquere.
Quousqz filies? quousqz dissimulas?
Diu tacuisti et valde diu: vel iā nūc
loquēdi licētiā habes a patre. ¶
Dz diu dei virtus et dei sapiētia/ q
si infirm9 aliq9/ et insipiens quis.
lates i populo? Dz diu nobilis rex
et rex celi. fabri filiū te pater9 opel
lari pīt et putari? Etenī lucas euā
gelista testatur: quoniā adhuc fili9
ioseph putabatur. O humilitas vir
tus xpi: quantū cōfundis superbiā
mee vanitatis. Pāz aliquid scio vel
magis scire michi videor. et iā silere
nō possū. impudenter me et ipzūcē
ingerēs et oñtans? pmpulus ad
loquēdū. velox ad docendū. tardus
ad audiendū. et xps cū tāto tpe si
lebat. cum seipsū abscondēbat: nūqd
inane glām metuebat? Quid time
ret ab inani glōria? qui est vera gla
ria patris? Vñqz timebat sed non
sibi. Nobis timebat ab illa: quib9
nouerat esse timendum. Nobis
taēbat: nos instruebat. Taēbat
ocē: sed instruebat opere. Et quod
postea docuit verbo: iam clamabat
exemplo: discite a me quia mitis
sum et humilis corde. Nam de in
fantia domini patrum aliquid audi
o. extunc iam vsqz ad hunc tri
cesimum annum nichil inuenio.
Nunc vero iam latere non potest:

qui tam manifeste demonstratur a patre. Nam in prima apparitione ad virginem matrem voluit apparere: quod de recondita quædam in virginitate significaretur. // Tercia quoque apparitio eius in euangelio inuenitur. et hec nichilominus hodie celebratur. Inuitatus enim ad nuptias domini. vino deficiente compassus eorum verecundie: aqua mutauit in vinum. Hoc etiam sicut ait euangelista: signorum eius fuit initium. Itaque in prima apparitione homo verus innotuit: ubi inter verba matris infans apparuit. In secunda vero verum esse dei filium patris indicat testimonium. In tertia vero verum esse deus monstratur: ad cuius imperium natura mutatur. Tot testimonij hodie confirmantur fides nostra: tot iudicijs roboratur spes nostra: tot in cunctis inflamatur caritas nostra.

¶ Sermo secundus de epiphania domini.

Ures apparitiones domini laudamus: uno quidem die. sed non uno tempore factas. Et quidem mirabilis secunda: mirabilior tertia: sed prima apparitio mirabilior amiranda. Mirabilis aquarum mutatio: mirabilis iohannis et columbe pater ac paterne vocis attestatio: sed illud mirabile magis. quod agnitus est a magis. Nam quod deum agnoscat indicat adoratio: etiam indicat thuris oblatio. Nec solum deum. sed et regem agnoscunt: quod designat in auro. Et in hijs non latet eos magnam pietatis sacramentum: unde et in mirra indicat mortuum. // Adorat magi et offerunt munera: adhuc sugenti matris ubera.

Ubi est o magi? ubi est puer regis huius? Nunquid viles parui isti? quibus est inuolutus? Si rex es. dyadema eius ubi est? Sed vos esse vere videtis in dyademate quo coronauit eum mater sua. in sacro mortalitatis: de quo resurgens ait. Quia conculcasti saccum meum: et arcum disti me letitia. // Egre dinumini filie syon: et videte regem salomonem in dyademate quo coronauit eum mater sua. Egre dinumini virtutes angelorum: incole ciuitatis supine. Ecce rex vester. sed in corona nostra: in dyademate quo coronauit eum mater sua. Sed hijs delicijs usque modo caruitis: hanc hactenus dulcedinem non gustastis. Habetis sublimitatem eius: sed humilitatem antea non vidistis. Egre dinumini igitur. et videte regem salomonem in dyademate quo coronauit eum mater sua. Veniuntamen non est opus illis nostra exhortatione: qui ipsi sunt qui desiderant in illum prospicere. Illis enim quanto sublimitas notior: tanto humilitas preciosior. et amabilior est. Unde licet nobis maior sit causa leticie: nobis tamen minus est. et nobis tatus est: tamen ipsi nos perueniunt. ipsi nos exhortantur. Probat hoc angelus qui gaudium magnum euangelizat pastoribus: et cum eo facta est multitudo celestis exercitus. // Vos ergo diuini filie syon. anime seculares. debiles. delicate. filie non filij: et quibus nichil est fortitudinis: nichil utilitatis animi. Egre dinumini filie syon. Egre dinumini de sensu carnis ad intellectum mentis: de seruitute carnalis concupiscentie. ad libertatem spiritualis.

intelligentie. **E**gredimini de terra
vestra. et de cognatione vestra. et de do-
mo patris vestri: et videte regem salo-
monem: alioquin non erit vobis tu-
tum videre eum ecclesiasticum. **H**ic est qui
salomon id est pacificus in exilio est. ec-
clesiasticus id est concionator erit in iu-
dicio: erit ydola id est dilectus domini
in regno: in exilio mansuetus et ama-
bilis: in iudicio iustus et terribilis: in
regno gloriosus et amabilis. **E**-
gredimini igitur et videte regem salo-
monem in dyademate quo corona-
uit eum mater sua. **N**am ubique rex est.
Licet enim regnum eius non sit de hoc
mundo: tamen rex est etiam in hoc mu-
do. Interrogatus siquidem ergo rex es-
tu: ego inquit in hoc natus sum. et in
hoc veni in hunc mundum. **H**ic ergo re-
tor est mori. In iudicio discretor me-
ritorum: in regno distributor pmeritorum.

Egredimini proinde filie syon:
et videte eum in dyademate quo coro-
navit eum mater sua. In corona pau-
perum nostre: et corona miserie nostre.
Siquidem coronatus est et a noviticia
sua corona spinea: corona miserie:
coronatus a familia sua corona ius-
ticie: quando exhibuit angelis et tollit de
regno eius omnia scandala: quando veniet ad
iudicium cum senioribus populi sui: cum pug-
nabit pro eo orbis terre contra insensa-
tos. Coronatus eum et per corona glorie:
sicut ait per prophetam. **G**loria et honore coro-
navit eum. **V**idete eum filie syon in dy-
ademate quo coronavit eum mater sua:
suscipite coronam puuli propter vos re-
gis vestri: et una cum magis humilita-
tem ipsius adorare: quorum si dei deo-
tio vobis hodie proponitur in exemplum.

Cui enim comparabimus et cui similem
estimabimus viros istos? **V**il lotro-
nis fidem: si ceterationis confessionem
considero. In eo superexcellere videtur
viri isti. quod iam tunc miracula multa
fecerat. iam tunc predicatus multis. a
multis fuerat et adoratus. Attamen
consideremus quid dixerint illi. **C**lama-
bat latro de cruce: domine memeto mei
domine veneris in regnum tuum. **E**rgo ne-
per supplicium ille vadit ad regnum?
Cuius indicavit tibi quoniam oporteat pa-
ti christum? **E**t sic iterare in gloriam suam?
Tu quoque ceterario unde eum nosti?
Vides quod sic clamans expirasset: vere
inquit hic homo filius dei erat. **H**ic
rea. et omni amiratione digna. **P**ro-
pterea vos rogo itumini et videte quod
occulta sit fides. quod lineos oculos
habeat diligenter considerate. **C**og-
noscite dei filium latente: cognoscite
ligno pendente: cognoscite moriente.
Videte latro in patibulo. magi in sta-
bulo agnoscent. ille clavis israhel: isti
panis involutus. **C**eterario vero vita ag-
novit in morte: isti dei virtute in teneri
corpore infirmitate. **I**lle summum spiritum in
explicatione: isti dei verbum in infamia
cognovimus. **V**idete quid illi sermo-
nibus: isti muneribus confitentur. **L**atro
regem. ceterario dei filium simul et hominem
pronunciat: et huius tria magorum iudicant
munera: nisi quod in cruce non tam dei
filium monstravit quam deum.

Obsacca-
mus ergo homini. posuit nobis tanta caritas:
quam nobis deus maiestatem exhibuit. **T**an-
ta humilitas quam suscepit: tanta benig-
nitas quam nobis pro christi humilitate im-
ppatuit. **A**gamus gratias redempto-
ri et mediatori nostro: per quem

nobis vel innotuit tam bona erga
nos voluntas dei patris. **D**ique ta-
lem iam nouimus eius animam: ut non
immemoro dicamus. **H**ic autem non
quasi in incertum. Profecto enim tale
est cor dei patris erga nos: quale
nobis expressit. qui de corde eius
processit.

¶ ¶ **S**ermo tertius de triplia appari-
tione domini in epyphania

Necessarium nobis videtur scire
secundum ceterarum solempnitatum
consuetudinem: etiam solempnitatem ho-
dicne vobis exponere rationem. In-
terdum enim contra viam loquimur:
et genus istud sermonis putile: sed
diebus ceteris videtur oportunius con-
uenire. Festiuis autem et maxime in pri-
cipio solempnitatibus magis circa ea
que solempnitatis sunt imorandum vi-
detur: ut pariter et erudiatur animus.
et excitetur affectus. Cuius enim cele-
bratis quod nescitis? Aut quomodo
scitis: nisi annuncietur vobis? Propter
terea non sit molestum hijs qui sunt
in lege periti: si parum doctis morem
gerimus. ut exigit ratio caritatis.
Credo enim ne ipsos quidem suis epu-
lis esse fraudantes: si minus eruditio
tamquam popularibus turbis/grossiores
prius apposuerint abos. Ita vero
opponere: si fraterne caritatis intuitu
placuerint eis que necessaria sunt non
satis intelligentibus: et si fortasse sibi
minus videantur necessaria. **H**ic au-
tem fragmenta postmodum recolligere
sibiipsis: et si diligentius recogitantes
subtiliora quam: tamquam multa animalia
numinauerint: quam parum intelligentes

animos pro subtilitate effugerint.
¶ **S**olempnitas ergo hodierni
dici ab apparitione nomen accepit.
Epyphania quippe apparitio est. **H**o-
die ergo apparitio domini celebratur:
non tantum una sed tria: sicut a patri-
bus nostris accepimus. **¶** **H**odie enim
parvulus rex noster pauper a nativitate
diebus transactis: stella de darate
primitiis gentium apparuit. **¶** **H**odie
quoque cum iam triginta ferme in dis-
pensatione carnis egisset annos: qui secundum
diuinitatem iteipse est. et anni eius non
deficiunt: inter populares turbas ab-
scendit: ad iordanem baptizandus ad-
uenit: sed dei patris testimonio innotuit.
¶ **H**odie nichilominus cum discipu-
lis suis vocatus ad nuptias: de facie
te vino/signo amabili sue potestatis/
aquas in vina mutauit. **¶** **H**ic delectat
ea que in infamia saluatoris facta
est apparitione diligentius intueri:
quia et dulcissima est: et specialis
nos habet hodie celebrari. **¶** **H**o-
die ergo sicut audimus in euangelii
lectione: magi iherosolimam vene-
runt ab oriente. **M**erito sane ab oriente
veniunt: qui solis iusticie nouum no-
bis ortum annunciant: qui letis timo-
ribus totum mundum illuminant: qui
seculum vniuersum illustrant: nisi quod
infelix iudea quia lucem oderat. ad
fulgorem noue claritatis obtenebra-
tur: et caligantes oculi eius/chorus
tate radio solis eterni multo magis
excitatur. **V**eniens ergo ab oriente
magi quid dixerent audiamus. **¶** **U**bi
est qui natus est rex iudeorum? **E**t
certa fides: et nichil penitus hesi-
tans. **N**on querunt utrum natus sit:

sed fiducialiter loquuntur. et interro-
gant in dubitatione. ubi sit qui na-
tus est rex. Porro audito nomine re-
gis. rex herodes successorem suspica-
tus expauit. Nec mirum si turbatur
herodes. Quia quod iherusalem ciuitas dei
quod visio pacis cum herode turbatur.
quis non miretur? Videte fratres
quantum noceat iniqua potestas: quo
caput impium subiectos quoque sue co-
formet impietati. Misera plane ciui-
tas. in qua regnat herodes: quoni-
am herodiane sine dubio princeps
erit malicie: ad noue salutis ortum
herodiana turbatione mouebitur.
Cofido ego in domino quod inter nos mi-
nime regnabit: et etiam si adesse co-
tingat: quod et ipsum auertat deus.
Nam et herodiana malicia et babi-
lonica crudelitas est: nascentem vel
le extinguere religionem et allidere
puulos israhel. Si quid enim ad sa-
lutem pertinet. si quid religionis oris
quicquid resistit. quicquid repugnat.
plane cum egyptiis puulos israheli-
ti germinis necare conat: immo
cum herode nascente persequitur sal-
uatoris. Sed iam inchoatam perse-
quimur hystoria. Credo si quis sibi co-
fiscus est huius rei: studiosius caue-
bit de cetis et herodianis execrabili-
bus ne simile exitu fortiat. **E**go
querentibus magis regem iudeo-
rum. et sciscitante a scribis herode.
dominice natiuitatis locum: illi iux-
ta prophetam nomen ciuitatis edicunt.
Cum recessissent magi et reliquissent
iudeos: ecce stella quam viderant in o-
riente. antecebat eos. Hic manifeste
datur intelligi. quoniam humanum flagitia

tes consilium. diuinum amiserant ducen-
tum: et quersos ad terrenum doctum
tum. signum celeste deseruit. **V**n et re-
liato herode: continuo gauisi sunt gau-
dio magno valde. Stella enim ante
cedebat eos: usque dum venires staret
supra. ubi erat puer. **E**t intra-
tes domum inueniunt puerum cum mari-
a matre eius: et prostrantes adora-
uerunt eum. **V**nde vobis hoc o alie-
nigenae? Neque enim inuenimus tan-
tam fidem in israhel. **H**ic vos non
offedit vilis habitatio stabuli: non
pauperes aine presepij. **N**on vos
pauperis matris presentia non vos
lactentis infantia scandalizat? **D**enique
apostolus thesauris suis ait e-
uangelista: obtulerunt ei munera. aurum
et thur. et mirram. **S**i solum obtulissent
aurum. videri fortasse poterant paup-
ta matris voluisse consulere: ut habe-
ret nuntium unde paruulum posset
filium educare. **N**unc autem offerentes
panem aurum et mirram. sine du-
bio spiritualis oblationis genus insinuat.
Aurum enim inter diuitias seculi videtur
excellere. quod per eius gratiam omnes nos de-
uote obtulimus saluatori: cum pro eius
nomine ex integro derelinquimus. **B**az
huius mundi. **I**am vero nunc est. ut
qui perfecte terrena contempsimus: fla-
granti desiderio celestia requiramus.
Hic enim offerimus et thur. odoramen-
tum: quo nimirum ut in apocalypsi
beati iohannis legitur signatur oro-
nes sanctorum. **V**n et propheta in psal-
mo. **D**irigatur inquit oratio mea:
sicut incensum in conspectu tuo. **H**ic et
in loco legis alio: quia celos pene-
trat oratio iusti. **O**ratio inquam non

cuiuslibet. sed iusti. Nam qui auer-
te autem suam ne audeat legem:
oratio eius erit execrabilis. Por-
ro si iustus esse volueris. et non auer-
tere autem tuam a mandatis domi-
ni. ne auertat et ipse sua a prece-
ptis. et necesse est ut non solum pre-
sens seculum contempnas. sed et
carnem ipsam castiges et subicias
seruituti. Nam qui dixit. nisi quis
renuauerit omnibus que possidet.
non potest meus esse discipulus. Et
alibi. Si vis perfectus esse. vade et
vende omnia que habes. et da pau-
peribus. et veni sequere me. idem
ipse in alio loco ait. Qui vult veni-
re post me. abneget semetipsum. et
tollat crucem suam. et sequatur me.
Quod exponens apostolus. qui ait
quod inquit sunt christi. carnem suam
crucifixerunt cum vitis et conuiscen-
tijs. Duas igitur alas habeat ora-
tio nostra. contemptum mundi. et af-
flictionem carnis. nec dubium quin
celos penetret. et dirigatur sicut in-
censum in conspectu dei. Erit enim
gratum sacrificium et acceptabilis ob-
latio nostra. in qua cum auro et thure
fuerit etiam mixta. Que licet amara
sit. tamen perutilis est. et conseruat
corpus quod mortuum est propter
peccatum. ne defluens in viam putre-
fiat. Hec breuiter per imitanda ma-
gorum oblatione sint dicta. Cete-
rum quoniam apparitionem hanc esse
diximus. quid in ea appareat. dig-
num est ut queramus. Vtique secundum
verba apostoli. apparuit benignitas
et humanitas saluatoris nostri dei.
Ecce enim in euangelica lectione au-

diuimus. quoniam intrantes domum
magi. inuenerunt puerum cum matre ma-
tre eius. In infanti corpore quod vir-
gineo mater fouebat in gremio. quod
nisi veritas suscepte carnis apparui-
t. Quid in eo quod paruulus cum ma-
tre inuenitur. nisi verus homo. et ve-
rus filius hominis declaratur. Jam vero
et in secunda apparitione. vide si non
manifeste vocis paterne testimonio
dei filius approbatur. Celi namque a-
peri sunt super eum. et descendit spi-
ritus sanctus corporali specie sicut
colomba in illum. et vox patris audita
est. hic est filius meus dilectus in quo
michi bene complacui. Datis equi-
dem manifestum est ex hoc ipso. satis
euidens et indubitabile. quoniam dei
filium necesse est esse deum. nam et fili-
os hominum homines. et ipsorum quoque se-
tus animalium ex eodem cum eis genere
esse nemo est qui dubitet. Verum
tamen ut nullus sacriligo erroris re-
maneat locus. qui in prima appari-
tione. verus homo et filius hominis de-
claratur. in secunda verus nichilomi-
nus dei filius. in tertia iam verus de-
us et auctor nature probatur. ad cuius
ius nutum natura mutatur. Nos er-
go dilectissimum christum ihesum diliga-
mus ut verum hominem et fratrem nos-
trum. honoremus ut dei filium. ado-
remus ut deum. Deum credamus in eum.
secum credamus ei nomen ipsos fratres
mei. cui nec potestas deest saluandi
nos. cum sit deus verus et dei filius. nec
bona voluntas deest. cum sit tamquam unus
ex nobis. verus homo et filius homi-
nis. Quomodo namque nobis erit in-
credibile. propter quos factus est

similis nobis passibilis? **¶** Jam
 si desiderat sup hys apparitionib9
 aliqd ad edificandē mozz audire?
 istud attēdite q̄ primū omnū xp̄s
 appaēat puer ai virgine matre: v̄
 simplicitatē ⁊ verecūdiā ante oīa q̄rē
 da nob̄ doceat esse f̄a ⁊ pueri sim
 plicitas naturalis: ⁊ cognata v̄gi
 nibus verecūdia est. **¶** Oib9 ergo no
 bis in cōuersiois iūo. nulla maḡ
 virtus est necessaria: q̄ simplicitas
 humilis. ⁊ grauitas verecūda **¶**
 In se dā vero appaītōe venit salua
 tor ad aq̄s baptismi: non quide la
 uand9: s̄ magis a p̄e testimoniū
 accepturus. **¶** Hec sūt lacrimae deuoti
 onis i quibus nō indulgentia p̄o
 um. s̄ beneplacitū queritur dei pa
 tris: ai descendit in nos sp̄s adop
 tionis filiozū/ testimoniū perhibēs
 spiritui nostro q̄ sumus filij dei: v̄
 mellisūa de celo vocē videamus au
 dire: quia vers de9 pater in nobis cō
 placet sibi. **¶** Nec parum distat inter
 has lacrimas deuotionis ⁊ etatē v̄i
 q̄ iam vinlis: atq̄ eas quas p̄me
 na etas infātie vagit9 emisit. lacri
 mas v̄tiq̄ penitētie et cōfusionis /
¶ Verū tamen lōge amplius veris
 p̄cellūt alie quedā lacrimae: quib9 et
 infūdatur sapor vini. **¶** Illas ei lacri
 mas vere in vinū mutari dixerim.
 q̄ fraternalis cōpassiois affectu ex fer
 uore prodeūt caritatē: pro qua ad
 horam tui ipsi9 inemor esse sobria
 quādā ebrietate videris.

¶ Sermo in octaua epyphanie
 de aramāsiōe ⁊ baptismo et tripli
 ci iusticia

Populo dāte cētias cultel
 lus erat necessari9: ⁊ lapī
 deis cordib9 merito cultu
 lapidei debebatur: qualib9 a ihesu
 naue facta aramāsiō memorat. **¶** Nos
 ter autē ihesus tanq̄ agnus māsue
 tus omnē abstulit austeritatē. **¶** Do
 mine agnus es: ai lana et lacte ve
 niens. aufer a me obsecro cultellū
 istum. **¶** Ducū enim videtur ⁊ cruce
 le: paruulo reuēte nato. cultū lapī
 deum adhibē. **¶** Sic agit misericors
 duriciā duris cōgruam seruis. filijs
 cōmutatū erit in māsuetudinē: v̄
 iubiginē peccati originalis quā vix
 cultellus eradere poterat: ex hoc iā
 cū v̄nctione gracie finale lauet aqua
¶ Nichil ergo mirū si pro diuer
 sitate temporum mutata sunt sacra
 menta vt daretur v̄tiq̄ quod eis cō
 grūū erat. **¶** Ipse vero xp̄s v̄tiq̄ sus
 cepit. vt tanq̄ lapis āgularis verū
 q̄ parietī cohereret: ac si duarū ca
 pita corrigiatū consuendo connecte
 ret: sicut ⁊ pascha figuratū ip̄e com
 pleuit. et verū protinus inchoauit.
¶ Sed ⁊ propterea voluit aramāsiō
 vt ostenderet auctorem se esse vete
 ris legis: sicut et euāgelij: quoniā
 qui p̄ semetipsū ait. nisi q̄s renatus
 fuerit ex aqua ⁊ spū sancto/ ⁊ credi
 derit: ipse idem p̄ seculū suū prius
 dixerat. **¶** Onis anima cui9 p̄pucij
 caro aramāsa nō fuerit: peribit de
 populo suo. **¶** Si solū baptisma sus
 cepiss̄: videri poterat refugisse aramā
 siōne t̄p̄ nichil ad se p̄tinentē. **¶** Si
 vero aramāderetur ⁊ non baptizare
 tur: quādo michi persuaderi posset
 baptizari/ aramāsiōne relicta? **¶** Hunc